

Президентів України; Інститут проблем державного управління та місцевого самоврядування / В.М. Князев (заг.ред.). – К.: Видавництво НАДУ, 2005. – 180с.

5. Вашека Г.В. Збірник досліджень з ефективності роботи державних організацій України / Г.В. Вашека, Н.Г. Петрова, Л.Я. Джинджириста, І.В. Ряшенцева, Ю.Г. Кальниш / Шведський ін-т держ. управління; Центр досліджень адміністративної реформи. – К., 2001. – 156 с.
6. Гурковський М.П. Взаємовідносини органів державної влади у сфері забезпечення інформаційної безпеки України: організаційно-правові питання [Текст] / М.П. Гурковський // Вісник УАДУ: Наук. журн. – 2002. – № 3. – С. 27-31.
7. Положення про Міністерство закордонних справ України: затв. Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 381/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13354.html>
8. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України: затв. Указом Президента України від 6 червня 2011 року № 645/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/17151>
9. Положення про Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України: затв. Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 406/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/406/2011>
10. Положення про Міністерство юстиції України: затв. Указом Президента України від 11 січня 2012 року № 11/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/33>
11. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президент України від 09.12.2010 № 1085/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U1085_10.html
12. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
13. Про місцеві державні адміністрації: Закон України Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 20-21. - Ст. 190.

УДК 342.922:061.25 – 054.5

СПЕЦИФІЧНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Віхляєв М.Ю., к.ю.н., доцент

Запорізький національний університет

Стаття присвячена аналізу сучасних точок зору щодо розуміння складових елементів системи суб'єктів адміністративного права, визначенню чіткого кола фізичних осіб та їхніх колективних утворень, які є елементами вказаної системи, а також дослідженню специфічності громадських об'єднань як суб'єктів адміністративного права України.

Ключові слова: громадські об'єднання, система суб'єктів адміністративного права, суб'єкт адміністративного права, класифікація, публічний інтерес.

Вихляев М.Ю. СПЕЦИФИЧНОСТЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОБЪЕДИНЕНИЙ В СИСТЕМЕ СУБЪЕКТОВ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАИНЫ / Запорожский национальный университет, Украина
Статья посвящена анализу современных точек зрения относительно понимания составляющих элементов системы субъектов административного права, определению четкого круга физических лиц и их коллективных образований, являющихся элементами указанной системы, а также исследованию специфичности общественных объединений как субъектов административного права Украины.

Ключевые слова: общественные объединения, система субъектов административного права, субъект административного права, классификация, публичный интерес.

Vikhliayev M.Y. SPECIFICITY OF PUBLIC ASSOCIATIONS IN THE SYSTEM OF SUBJECTS OF THE ADMINISTRATIVE LAW OF UKRAINE / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article is dedicated to analysis of contemporary points of view on the understanding of the constituent elements of the system of subjects of administrative law and also to a precise determination of the circle of physical persons and collective entities, which are the elements of this system.

During the Soviet period of development of science of administrative law T.A. Yampolska singled out three main groups of subjects of administrative law: 1) the state authorities and their agents; 2) public organizations and their bodies; 3) Soviet citizens. Another Soviet scientist G.I. Petrov divided them into the following groups: 1) Soviet citizens, stateless persons and foreigners; 2) state administration bodies and internal components of their apparatus; 3) state and public enterprises and institutions and internal components of their apparatus; 4) bodies of public organizations whose activities are governed by the law, their internal components; 5) organizations of public promotion public governance; 6) employees who are carriers of administrative rights and responsibilities. During the Soviet period, scientists could not include private and municipal organizations to the number of subjects of administrative law of the USSR.

During the period of incipience and development of science of administrative law of Ukraine V.B. Averyanov noted that the most common for it is the following classification of subjects of administrative law: 1) physical entities – citizens of Ukraine, foreigners and stateless persons; 2) legal entities – bodies of executive power, any other bodies of state power, bodies of local government, public associations, enterprises, institutions and organizations (represented by their superiors headed governing bodies of these enterprises, institutions and organizations); 3) collective entities with no signs of entity, but more or less endowed with the norms of administrative law certain rights and responsibilities: structural units of government and non-government bodies, of enterprises, institutions, organizations, and some other public formations (such as general assembly of citizens in the community).

V.K. Kolpakov in his works in 2004 noted that the main carriers of subjective rights and duties in the public administration in general and the executive in particular were: 1) President of Ukraine; 2) bodies of executive power; 3) civil servants as entities whose operations objectified powers of public authorities; 4) citizens of Ukraine, foreigners and stateless persons; 5) bodies of local government; 6) public associations; 7) business entities. T.O. Kolomojets divides subjects of administrative law only into two main groups: 1) physical entities; 2) legal entities. S.V. Kivalov and L.R. Bila in 2002 proposed to divide the subjects of administrative law into the individual and collective. V.K. Shkarupa expressed a similar view.

In order to consider the place of public associations in the current system of subjects of administrative law of Ukraine by legal form they should be divided into individual subjects of administrative law and collective subjects of administrative law. This collective subjects should be divided into legal entities and collective entities without status of legal entity, which in turn can also be divided into two types: 1) autonomous (their administrative and legal status is clearly defined by law); 2) structural units of public administration subjects.

Specificity of public associations as subjects of administrative law is that their different kinds belong to the three selected groups of collective subjects of administrative law: 1) to legal entities (such as public associations registered as legal entities); 2) to autonomous collective entities without legal entity status (eg, public associations that legalized through notification of creation); 3) to structural units of legal entities (eg, separate units civic formations protecting public order, which are subjects of public administration as a result of giving them delegated powers).

Key words: public associations, system of subjects of the administrative law, subject of the administrative law, classification, public interest.

Чітке усвідомлення сутності поняття «суб'єкти адміністративного права», а також формулювання його визначення вимагають проведення дослідження системи суб'єктів адміністративного права, а також її складових елементів. Отже, **мета** даної статті полягає в розгляді сучасних точок зору відносно даного питання, а також в окресленні чіткого кола фізичних осіб та їхніх колективних утворень, які є елементами вказаної системи.

Дане питання досліджували такі вчені-адміністративісти, як В.Б. Авер'янов, Г.В. Атаманчук, О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, В.М. Гарашук, В.М. Горшенев, І.П. Голосніченко, С.Т. Гончарук, І.С. Грищенко, Є.В. Додін, О.О. Дьомін, Ю.А. Дорохіна, А.І. Єлістратов, О.Ф. Євтихiev, Б.М. Лазарев, Д.М. Лук'янець, О.Є. Луньов, С.В. Ківалов, В.Л. Кобалевський, Л.В. Коваль, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, М.В. Костів, Т.О. Мацелик, А.В. Пасічник, Н.Г. Саліщева, В.Ф. Сіренко, І.Й. Службський, Ю.М. Старилів, М.С. Студенікіна, Ю.О. Тихомиров, О.В. Шоріна, О.М. Якуба, Ц.А. Ямпольська та інші, проте детальна увага до специфічності громадських об'єднань як суб'єктів адміністративного права України не приділялася.

Отже, метою статті є необхідність здійснення аналізу сучасних точок зору щодо розуміння складових елементів системи суб'єктів адміністративного права, визначення чіткого кола

фізичних осіб та їхніх колективних утворень, які є елементами вказаної системи, а також дослідження специфічності громадських об'єднань як суб'єктів адміністративного права України.

У радянський період розвитку науки адміністративного права Ц.А. Ямпольська у своїй докторській дисертації, присвяченій саме суб'єктам радянського адміністративного права, виокремлювала три основні групи суб'єктів адміністративного права: 1) органи держави та їхні агенти; 2) громадські організації та їхні органи; 3) радянські громадяни [1, 10]. Інший радянський вчений-адміністративіст Г.І. Петров суб'єктів адміністративного права розподіляв на наступні групи: 1) громадяни СРСР, особи без громадянства, іноземці; 2) органи державного управління та внутрішні складові їхнього апарату; 3) державні та громадські підприємства та установи і внутрішні складові їхнього апарату; 4) органи громадських організацій, діяльність яких регулюється правом, їхні внутрішні складові; 5) організації громадського сприяння державному управлінню; 6) службовці, які є носіями адміністративних права та обов'язків [2, 44-46]. Варто акцентувати увагу, що радянські вчені-адміністративісти до числа суб'єктів адміністративного права обов'язково відносили структурні підрозділи основних суб'єктів адміністративного права. Характеризуючи вказані точки зору Ц.А. Ямпольської та Г.І. Петрова, Д.М. Бахрах зазначав, що в радянський період вони не могли включати до числа суб'єктів адміністративного права СРСР приватні та муніципальні організації [3, 76].

Характеризуючи точки зору з приводу видів суб'єктів адміністративного права України періоду становлення та розвитку науки адміністративного права України, варто зазначити, що В.Б. Авер'янов вказував, що найбільш поширеною для науки адміністративного права України є наступна класифікація суб'єктів адміністративного права: 1) фізичні особи – громадяни України, іноземці, особи без громадянства; 2) юридичні особи – органи виконавчої влади, будь-які інші державні органи, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, підприємства, установи, організації (в особі їхніх керівників, які очолюють органи управління цих підприємств, установ, організацій); 3) колективні суб'єкти (утворення), які не мають ознак юридичної особи, але тією чи іншою мірою наділені нормами адміністративного права певними правами і обов'язками: структурні підрозділи державних і недержавних органів, підприємств, установ, організацій, деякі інші громадські утворення (на кшталт загальних зборів громадян за місцем проживання) [4, 189-191]. В.К. Колпаков у своїх працях 2004 року зазначав, що до основних носіїв суб'єктивних прав і обов'язків у сфері державного управління взагалі і виконавчої влади зокрема треба віднести: 1) Президента України; 2) органи державної виконавчої влади; 3) державних службовців, як суб'єктів, у діяльності яких об'єктивуються повноваження державних органів управління; 4) громадян України, іноземців, осіб без громадянства; 5) органи місцевого самоврядування; 6) об'єднання громадян; 7) суб'єктів підприємницької діяльності [5, 87]. У сучасних своїх працях В.К. Колпаков разом із О.В. Кузьменко, використовуючи одночасно декілька критеріїв, здійснює поділ суб'єктів на інші основні групи: 1) органи публічної адміністрації та їхні представники; 2) інші суб'єкти владних повноважень; 3) недержавні організації та їхні представники; 4) суб'єкти колективні; 5) суб'єкти індивідуальні; 6) фізичні, юридичні особи; 7) колективні суб'єкти без статусу юридичної особи [6, 53]. Т.О. Коломoeць поділяє суб'єктів адміністративного права лише на дві головні групи: 1) фізичні особи; 2) юридичні особи [7, 15]. І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова пропонують більш повний перелік основних суб'єктів адміністративного права, зазначаючи, що ними можуть виступати: 1) громадяни України, іноземці, особи без громадянства; 2) органи виконавчої влади; 3) органи місцевого самоврядування; 4) об'єднання громадян; 5) адміністрація перерахованих юридичних осіб [8, 13]. М.В. Костів формує також широкий перелік суб'єктів адміністративного права: 1) органи державної виконавчої влади та внутрішні частини їхнього апарату; 2) органи громадських організацій, діяльність яких регулюється правом; 3) адміністрація підприємств, установ, організацій; 4) виконавчо-розпорядчі структури органів місцевого самоврядування; 5) громадяни, особи без громадянства, іноземні громадяни [9, 31].

С.В. Ківалов та Л.Р. Біла у 2002 році пропонували поділяти суб'єктів адміністративного права на індивідуальні та колективні, при цьому зазначаючи, що така класифікація більше відповідає сутності адміністративного права, хоча фактично таких суб'єктів часто називають фізичними та юридичними особами відповідно [10, 43]. Подібну точку зору висловлював В.К. Шкарупа, зазначаючи, що суб'єкти адміністративного права можуть бути індивідуальні (громадяни,

іноземці, особи без громадянства) та колективні, які, у свою чергу, вчений поділяв на державні і недержавні організації [11, 41].

Слід зазначити, що вказаний розподіл на колективних та індивідуальних суб'єктів адміністративного права був запропонований ще в 1958 році радянським вченим-адміністративістом С.Ф. Кечек'яном [12, 91]. Цей критерій також використовує В.В. Галуцько, наводячи у своїх сучасних наукових працях класифікацію, відповідно до якої суб'єкти адміністративного права поділяються на: 1) індивідуальні – фізичні особи, які поділяються на такі групи: громадяни (володіють повним набором прав і обов'язків в державі), іноземці та особи без громадянства (мають обмеження щодо політичних прав, не виконують військового обов'язку), фізичні особи з іншим спеціальним статусом (наприклад, фізичні особи-підприємці чи фізична особа – водій транспортного засобу); 2) колективні (юридичні особи): держава, державні органи та установи, громадські об'єднання, адміністративно-територіальні одиниці та їх населення, виборчі округи, релігійні організації, промислові підприємства, іноземні підприємства тощо [13, 35]. Слід акцентувати увагу, що В.В. Галуцько прирівнює колективних суб'єктів до юридичних осіб.

З цього приводу досить критично висловлюється російський вчений-адміністративіст Д.М. Бахрах, який зазначає, що позиція Н.І. Матузова – прихильника поділу суб'єктів права на фізичних осіб та юридичних осіб [14, 327] є не дуже вдалою [3, 75]. На його думку, також важко погодитися з подібними точками зору російських вчених-адміністративістів. Зокрема, з М.М. Коніним, який зазначає, що суб'єктами, тобто учасниками адміністративно-правових відносин, можуть виступати державні органи, їхні структурні підрозділи, посадові особи та інші службовці, підприємства, установи та інші організації, громадяни та їхні громадські організації [15, 63], оскільки цей досить повний перелік суб'єктів, на жаль, не відображає їхню систему та не є вичерпним, тому що, зокрема, до нього не включені структурні підрозділи підприємств та установ, муніципальні органи [3, 77]. Щодо точки зору іншого російського вченого-адміністративіста Ю.М. Старилова, який вважає, що традиційно суб'єктами адміністративного права є фізичні та юридичні особи [16, 60], Д.М. Бахрах вважає, що він перебільшує захоплення представників науки адміністративного права цивілістичними конструкціями, які не відповідають адміністративно-правовим реаліям [3, 77]. Завершуючи вказану критику, Д.М. Бахрах робить висновок, що різноманіття учасників адміністративно-правових відносин, яких норми адміністративного права наділили адміністративною правосуб'єктністю, доцільно звести до двох типів суб'єктів адміністративного права: 1) індивідуальні; 2) колективні [3, 77].

Ю.М. Козлов, який також є прихильником розподілу суб'єктів адміністративного права на колективні та індивідуальні, до індивідуальних суб'єктів відносить громадян, іноземних громадян, осіб без громадянства, а також державних службовців, до колективних – державні та недержавні організації. Державними організаціями, на його думку, є органи виконавчої влади, державні підприємства та установи, їхні об'єднання, структурні підрозділи органів виконавчої влади, які наділені власною компетенцією [17, 15]. Аналізуючи вказану тезу, можна зробити висновок, що структурні підрозділи органів державної влади Ю.М. Козлов пропонує вважати організаціями. Протилежну точку зору з цього приводу має Д.М. Бахрах, який зазначає, що у загальноприйнятому розумінні до організацій не відносяться такі суб'єкти, як цех, факультет (приклади структурних підрозділів) [3, 74]. Повертаючись до підходу Ю.М. Козлова, варто зазначити, що до недержавних організацій він відносив громадські об'єднання (партії, союзи тощо), виконавчі органи місцевого самоврядування, комерційні структури, у тому числі приватні підприємства та установи [17, 15].

Т.О. Мацелик, ґрунтовно досліджуючи суб'єктів адміністративного права як цілісну систему та аналізуючи значну кількість різноманітних точок зору вчених-адміністративістів як України, так і Російської Федерації, використовує різноманітні критерії для класифікації суб'єктів адміністративного права. Вона пропонує виділяти наступні види суб'єктів адміністративного права за такими критеріями: 1) за організаційно-правовою формою: індивідуальні суб'єкти, колективні суб'єкти; 2) за зовнішньою відокремленістю: фізичні особи, юридичні особи, колективні суб'єкти, що не мають статусу юридичної особи; 3) за наявністю владних повноважень: суб'єкти, наділені владними повноваженнями, суб'єкти, не наділені владними повноваженнями; 4) за ступенем участі в публічному управлінні: суб'єкти, чий інтереси і права

підлягають реалізації і захисту в публічному управлінні (громадяни, іноземці, особи без громадянства, біженці, підприємства, установи, організації, громадські об'єднання); суб'єкти, які безпосередньо реалізують надані їм повноваження з метою забезпечення належного порядку управління (органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи, Президент України); суб'єкти, які опосередковано (через власний апарат) беруть участь у публічному управлінні (апарат Верховної Ради України, комітети Верховної Ради України, Державна судова адміністрація України, керівники державних підприємств, установ, організацій); 5) за аксіологічним критерієм: первинні суб'єкти (органи публічної адміністрації та індивіди); похідні суб'єкти (підприємства, установи, організації всіх форм власності (в тому числі міжнародні та іноземні), релігійні організації, громадські об'єднання) [18, 270-271]. Характеризуючи виокремлені види за першим критерієм, Т.О. Мацелик зазначає, що до системи суб'єктів адміністративного права України потрібно віднести: 1) індивідуальних суб'єктів (громадян України, іноземців, осіб без громадянства, біженців), яких у свою чергу можна розподілити на індивідуальних суб'єктів із загальним адміністративно-правовим статусом та індивідуальних суб'єктів із спеціальним адміністративно-правовим статусом, і колективних суб'єктів, яких можна розподілити залежно від наявності публічно-владних повноважень на суб'єктів, які наділені публічно-владними повноваженнями та реалізують публічний інтерес (органи публічної адміністрації, Президент України, адміністративні суди) та суб'єктів, які реалізують власні інтереси (об'єднання громадян, підприємства, установи організації та їх структурні підрозділи) [19, 163].

У контексті розгляду ставлення сучасних вчених-адміністративістів до поширеного підходу поділу суб'єктів адміністративного права на індивідуальні та колективні та до визнання або невизнання структурних підрозділів колективних утворень суб'єктами адміністративного права варто навести досить суперечливу точку зору Н.В. Дараганової. Вона вважає, що необхідно відійти від традиційного поділу суб'єктів на дві групи, пропонуючи класифікувати суб'єктів адміністративного права на три категорії: 1) індивідуальні суб'єкти адміністративного права (громадяни України, іноземці, особи без громадянства); 2) колективні суб'єкти адміністративного права (об'єднання громадян як державного, так і недержавного характеру: органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, підприємства, установи, організації); 3) колективи, структурні підрозділи юридичних осіб, які мають спільні адміністративні права та обов'язки і не є юридичними особами і не належать до колективних суб'єктів адміністративного права. Для визначення третьої категорії суб'єктів адміністративного права вона вважає, що можна застосовувати такий термін, як «колективні суб'єкти – неюридичні особи» [20, 40]. Виникає обґрунтоване питання, якщо вона в терміні використовує словосполучення «колективні суб'єкти», на якій підставі вона не відносить колективних суб'єктів – неюридичних осіб до колективних суб'єктів адміністративного права. Важко також погодитися з її тезою про те, що на сьогодні в Україні в науковому середовищі серед вчених-адміністративістів достатньо поширеною є точка зору про те, що між колективними суб'єктами та юридичними особами – суб'єктами адміністративного права можна ставити знак рівності [20, 40].

З метою розгляду місця громадських об'єднань у сучасній системі суб'єктів адміністративного права України, здійснюючи розподіл останніх, доцільно використовувати традиційний критерій, а саме за організаційно-правовою формою їх варто поділити на індивідуальних суб'єктів адміністративного права та колективних суб'єктів адміністративного права. При цьому колективних суб'єктів варто поділяти на юридичних осіб та колективні особи без статусу юридичної особи, які у свою чергу також можна поділити на два види: 1) автономні (їхній адміністративно-правовий статус чітко визначений законодавством); 2) структурні підрозділи суб'єктів публічної адміністрації. Яскравим прикладом автономних колективних осіб без статусу юридичної особи варто вважати громадські об'єднання, які легалізовані шляхом повідомлення про утворення, які не є юридичними особами та адміністративно-правовий статус яких чітко визначений Законом України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року (з наступними змінами та доповненнями) [21].

Специфічність громадських об'єднань як суб'єктів адміністративного права полягає в тому, що різні їхні види належать до всіх трьох виділених груп колективних суб'єктів адміністративного права: 1) до юридичних осіб (наприклад, громадські об'єднання, зареєстровані як юридичні особи); 2) до автономних колективних осіб без статусу юридичної особи (наприклад,

громадські об'єднання, які легалізовані шляхом повідомлення про утворення); 3) до структурних підрозділів юридичних осіб (наприклад, відокремлені структурні підрозділи громадських формувань з охорони громадського порядку, які виступають суб'єктами публічної адміністрації внаслідок наділення їх делегованими повноваженнями).

ЛІТЕРАТУРА

1. Ямпольская Ц.А. Субъекты советского административного права: автореферат дисс. на соиск. науч. степ. докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теория управления; административное право и процесс; финансовое право» / Ц.А. Ямпольская. – М., 1958. – 40 с.
2. Петров Г.И. Советские административно-правовые отношения / Георгий Иванович Петров. – Л.: Издательство Ленинградского университета, 1972. – 156 с.
3. Бахрах Д.Н. Субъекты советского административного права // Субъекты советского административного права: сб. науч. тр.; Свердловский юридический институт. – 1985. – С. 3–17.
4. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах. – Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. – 584 с.
5. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 547 с.
6. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 544 с.
7. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Т.О. Коломоець. – К.: Істина, 2010. – 457 с.
8. Голосніченко І.П. Адміністративне право України: [навч. посібник] / [І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова]; за ред. І.П. Голосніченка. – К.: ГАН, 2005. – 232 с.
9. Костів М.В. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб: теоретичні та практичні аспекти: монографія / М.В. Костів. – Л.: ПП Лукашук В.С., 2006. – 152 с.
10. Ківалов С.В. Адміністративне право України: навчально-методичний посібник / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. – Вид. друге, перероб. і доп. – Одеса: Юридична література, 2002. – 312 с.
11. Ведерніков Ю.А. Адміністративне право України: навчальний посібник / Ведерніков Ю.А., Шкарупа В.К. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 335 с.
12. Кечекьян С.Ф. Правоотношения в социалистическом обществе / С.Ф. Кечекьян. – М.: Издательство АН СССР, 1958. – 181 с.
13. Адміністративне право України: навчальний посібник: [у 2-х томах] / [Галуцько В.В., Олєфір В.І., Пихтін М.П. та ін]; за заг. ред. В.В. Галуцька. — Херсон: ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. – Т. 1: Загальне адміністративне право. – 320 с.
14. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2001. – 776 с.
15. Конин Н.М. Российское административное право. Общ. часть: курс лекций / Н.М. Конин; М-во образования Рос. Федерации, Саратов. гос. акад. права. – Саратов: Изд-во Саратов. гос. акад. права, 2001. – 351 с.
16. Стариков Ю.Н. Административное право: в 2 ч / Ю.Н. Стариков. – Ч. 1: История. Наука. Предмет. Нормы. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 1998. – 392 с.
17. Козлов Ю.М. Административное право: учебник / Ю.М. Козлов. – М.: Юристъ, 1999. – 320 с.
18. Мацелик Т.О. Класифікація суб'єктів адміністративного права: наук. стаття [Електронний ресурс] / Т.О. Мацелик. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/DiP/2011_53/04_07.pdf.

19. Мацелик Т.О. Суб'єкти адміністративного права: поняття та види: наук. стаття [Електронний ресурс] / Т.О. Мацелик. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2009_3/2009_3_Macelik_T_O.pdf.
20. Дараганова Н.В. Дискусійні питання класифікації суб'єктів адміністративного права (на прикладі екіпажу повітряного судна України) [Електронний ресурс] / Н.В. Дараганова. – Режим доступу: [http://visnyk-psp.kpi.ua/ru/2010-4/10%20-%204\(8\)%20-%2038.pdf](http://visnyk-psp.kpi.ua/ru/2010-4/10%20-%204(8)%20-%2038.pdf).
21. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 1. – Ст.1.

УДК 342.98 (477)

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ ЯК СКЛАДОВИХ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Лютіков П.С., к.ю.н., доцент

Запорізький національний університет

На підставі узагальненого аналізу наукових джерел з теорії права та адміністративного права, автором здійснено спробу запропонувати авторське бачення класифікації суб'єктивних прав та обов'язків юридичної особи як складових її адміністративно-правового статусу та окреслити характерні ознаки цих елементів та на підставі вказаних результатів запропонувати визначення суб'єктивних прав та обов'язків юридичної особи як суб'єкта адміністративного права.

Ключові слова: право, обов'язок, юридична особа, адміністративно-правовий статус, класифікація, ознаки.

Лютіков П.С. КЛАССИФИКАЦИЯ И ХАРАКТЕРНЫЕ ПРИЗНАКИ СУБЪЕКТИВНЫХ ПРАВ И ОБЯЗАННОСТЕЙ КАК СОСТАВЛЯЮЩИХ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСА ЮРИДИЧЕСКОГО ЛИЦА / Запорожский национальный университет, Украина

На основании обобщенного анализа научных источников по теории права и административного права, автором предпринята попытка предложить авторское видение классификации субъективных прав и обязанностей юридического лица как составляющих его административно-правового статуса и определить характерные признаки этих элементов. На основании указанных результатов предложено определение субъективных прав и обязанностей юридического лица как субъекта административного права.

Ключевые слова: право, обязанность, юридическое лицо, административно-правовой статус, классификация, признаки.

Lyutikov P.S. THE CLASSIFICATION AND THE CHARACTERISTICS OF PERSONAL RIGHTS AND OBLIGATIONS AS A COMPONENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF A LEGAL ENTITY / Zaporizhzhya national university, Ukraine

Based on pooled analysis of scientific sources on the theory of law and administrative law, the author attempts to offer the author's vision classification of subjective rights and obligations of a legal entity as constituting its administrative and legal status and to determine the characteristics of these elements. On the basis of these results suggest a definition of subjective rights and obligations of the legal entity as the subject of administrative law.

It should be noted the following features of the subjective right of legal persons as of a structural element of administrative and legal status:

- 1) is the ability of implementation of a specific legal behavior of authorized entity of administrative legal relations;
- 2) is an individually determined volume of allowable legal behavior in the sphere of public administration;
- 3) the volume of allowable behavior is determined depending on an administrative legal personality of legal entity and its type;
- 4) granting of subjective right to one of the participants of administrative legal relations provides laying on another participant corresponding subjective legal responsibilities;